

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značajo vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 70 • Maribor, četrtek, dne 20. junija 1940 • Leto XV

Današnji politiki ali politika brez načel

Kar oglejmo se nekoliko okoli sebe. Nastavimo roko, eno, drugo in preštejmo prste. Deset jih je na obeh rokah. Da bomo našteali dvajset prstov, jih preštejmo še na nogah.

In začnimo na teh dvajset prstov naštevati politike, ki so enkrat, dvakrat ali večkrat menjali svojo »politično barvo«.

Zakaj so to storili? Iz prepričanja? Iz spoznanja svoje zmote?

To je težje ugotoviti in bi bilo nezamisljivo, če bi hoteli tako kameleonstvo znanstveno raziskavati. Gotovo je le to, da kameleon izpreminja svojo barvo zaradi tega, da se bolje skriva pred sovražnikom in bolj brez skrbi in bolj živi.

O kameleonskih politikih pa lahko trdimo skoraj isto. Plazijo se po pisarnem življenju in menjajo svojo barvo po svoji okolici. To delajo zaradi materialnih ali moralnih koristi. Ugled bi radi dobili, veljaki bi bili radi, imeli bi radi materialen dobiček in no, če bi se dalo kaj več zaraditi, bi bilo tudi prav. Sicer niso vsi kameleonski politiki taki. Še eno vrsto jih imamo. Te vrste so oni, ki niso imeli nikdar nobenih načel, nobenega prepričanja, ampak so le izrabljali lahkovernost ljudi sedaj v tem, sedaj v onem taboru.

Uživajo vero. To zlo je človeška slabost. Zato mora delavstvo vsakogar, ki ga sprejme v svojo sredo dobro ogledati spredaj in zadaj, ga postaviti na glavo in ga ogledati še od te strani.

Današnja doba zahteva to od delavstva, ker je polna svetohlinstva in demagogije.

Brez načel in načelne zvestobe ne more biti zdravega delavskega gibanja. Načelo zahteva lojalno zvestobo, zvestoba pa nam daje zanesljive sodelavce sobojevnike.

O novl francoski vladi

Nova francoska vlada v svoji sestavi ni mogoče najbolj posrečena, toda je taka, kot se je pač mogla sestaviti v času, ko so bili eni za nadaljevanje vojne, drugi pa za premirje. Velika razlika je med tema vladama v njunih naziranjih. Dočim je Reynaud dosledno izjavljal, da Francija ne bo nikdar kapitulirala, ampak da se bo branila do konca in po potrebi preselila v Afriko, ali če treba celo v svoje kolonije v Ameriko, od koder bo vodila boj, pa pravi Petain, da bo njegova vlada na vsak način ostala v Franciji.

To dvojno stališče dopušča domnevo, da je prišlo v vodilnih krogih Francije do večjih trzavic, kar pa spričo položaja, v katerem se nahaja Francija, ni nič čudnega.

Kaj bo s francoskim vojnim brodom?

Ali se bo priključilo angleškemu? Francosko vojno brodom je v Sredozemskem morju pomeni veliko silo, s katero Italija resno računa. Ako bi francoska vlada sprejela brezpogojno kapitulacijo, potem je verjetno, da bi to brodomje morala izročiti Italiji oziroma Nemčiji, kateri bi seveda dobrodošlo za njene namere proti Angliji.

Nadaljnje vprašanje je, kaj bodo storile afriške kolonije, ako francoska vlada sklene kapitulacijo.

Okrog premirja v Franciji

Hitler in Mussolini v Monakovem — „Francija ne bi mogla sprejeti nečastnih pogojev“

Ponudba za sklenitev premirja od strani francoske vlade, ki jo je sporočil nemški vladni general Franco, je imela za posledico sestanek Hitlerja in Mussolinija v Monakovem.

Hitler in Mussolini sta se sešla dne 18. junija. Na ulicah je stala razvrščena vojska in

mesto je bilo v zastavah.

Konferenca med Hitlerjem in Mussolinijem je pričela ob 15. uri v »Rjavi hiši«.

Razgovorom so prisostvovali od Mussolinijevega spremstva zunanji minister grof Ciano in general Rotto, poleg Hitlerja pa zunanji minister v. Ribbentrop in general Keitel.

Nova vlada v Franciji

z maršalom Petainom

Dne 16. junija zvečer je odstopila vlada Reynauda in predsednik republike je poveril sestavo nove vlade maršalu Petainu, ki je vzel v novo vlado več generalov, vsi dosedanjí ministri pa so izstopili.

Podpredsednik vlade je Camil Chau-

temps, minister za narodno obrambo general Weygand, minister vojske general Colsins, minister vojne in trgovske mornarice Darland, minister za letalstvo general Pijot, notranji minister Pomaret, finančni Putillier.

Oklic maršala Petaina francoskemu narodu

Za časten mir med vojniki

Predsednik nove francoske vlade maršal Petain je dne 17. junija imel nagovor preko radia na francoski narod, rekel je:

»Na poziv predsednika republike sem prevzel z današnjim dnem vodstvo francoske vlade in občeudovanja vredne francoske armade, ki je, zvesta največjim tradicijam Francije, vodila borbo proti sovražniku, nadmočnemu tako v orožju, kakor tudi po številu. Prepričan sem, da je ta armada v polni meri izpolnila svojo dolžnost do svojih zaveznikov. Tako računam na podporo bojevnikov in na podporo vsega francoskega naroda, ko prevzemam nalogo,

da zmanjšam njegovo trpljenje. Mislim v tej nesrečni uri predvsem na begunce, ki polnijo ceste v največji bedi. Pošiljam jim izraze svojih simpatij in sočustvovanja. S težkim srcem vam moram povedati, da moramo prenehati z vojskovanjem. Ponoči sem poslal nemški vladi poslanico, v kateri sem vprašal, če je mogoče najti časten način med vojniki, da nehamo sovražnosti. Naj se vsi Francozi v tem trenutku združijo okoli svoje vlade, ki predstavlja Francijo v tej težki uri. S pokorščino in disciplino boste služili usodi naše države.«

Anglija ponudila Franciji sklenitev unije

Francoska vlada še ni odgovorila na ta predlog

Angleška vlada je predlagala francoski vladi združitev obeh držav v eno unijo, v kateri bi postali Francozi in Angleži docela enakopravni državljani. Združitev obeh držav bi pomenila novo ogromno državno tvorbo, ki bi imela velik pomen ne samo v vojni, ampak tudi v miru.

Angleška vlada ni stavila francoski vladi nobenega roka, doslej pa še tudi ni prejela odgovora. Predlog je gotovo tako dalekosežen, da je odločitev težka, ker sedaj ni časa za proučevanje raznih podrobnosti.

Francoske kolonije na ameriškem kontinentu zanimajo Zedinjene države

Francoska ima del svojih kolonij tudi v območju ameriškega kontinenta. Iz Washingtona javljajo, da Zedinjene države pod nobenim pogojem ne bi pristale na to, da bi te kolonije menjale svojega gospodarja.

Nemški odgovor na francosko ponudbo za premirje še ni prišel. V nemškem radiu izjavljajo, da je na francosko ponudbo o častnem miru samo en odgovor, ki ga je dal Foch 1914 Nemcem: »Že dobro!«

Splovitev velikih bojnih ladij v Zedinjenih državah. Te dni so splovili v Zedinjenih državah 35.000 tonsko vojno ladjo »North Carolina«, dve enaki ladji bosta splovljeni v kratkem, 4 so v gradnji.

Boji v Franciji trajajo še kar naprej

Med umikajočimi se Francozi in prodirajočimi Nemci so se vršili v ponedeljek in torek ves dan hudi boji.

Prvotno je v ponedeljek izgledalo, da se bodo sovražnosti takoj nehale.

Izgleda, da je francoska armada razbita na štiri dele.

En del je obkoljen v Maginotovi liniji, v kateri se je zoperstavil Nemcem, ki so pričeli z napadi preko Rena, dočim je severni del Maginotove linije bil izprazen in utrdbe pograne v zrak.

Oni del armade, ki je bil na umiku v zaledju Maginotove linije se je prebil skozi nemški oklep pri Bečansonu ob švicarski meji.

Najbolje je vzdržala nemške napade armada pod Parizom.

Pomoč Zedinjenih držav

Na poziv bivšega predsednika francoske vlade Reynauda je odgovoril Roosevelt z zagotovilom čim večje in čim bolj pospešene pomoči v orožju in materialu vsake vrste.

Prvi uspeh je v tem, da Zedinjene države pošiljajo letala v Anglijo po direktni poti. Po dosedanjem tolmačenju zakona o nevtralnosti so morala letala iz Zedinjenih držav pristati na meji Kanade in so jih potem po zemlji potisnili preko meje. Taka je bila razlaga zakona o nevtralnosti.

Reuter poroča: »Daily Herald« piše:

O razgovorih je bilo objavljeno uradno poročilo, ki pravi:

»Državni kancler Hitler in predsednik italijanske vlade Mussolini sta se sestala danes v Monakovem, kjer sta se sporazumela o stališču obeh vlad glede na francosko ponudbo za premirje.«

Posredovanje Španije

General Franco je bil naprošen za posredovanje

Maršal Petain je predlog vlade za premirje sporočil španskemu diktatorju generalu Francu, s katerim sta osebna prijatelja in ki ima osebne zveze z Berlinom in Rimom.

Izjava francoskega zunanjega ministra

Zunanji minister francoske vlade Baudoin je imel govor v radiju, v katerem je izjavil, da je morala Francije ostala nedotaknjena. Izrazil je svojo hvaležnost Angliji za pomoč. »V tem resnem trenutku moramo naglasiti, da ljubezen do neodvisnosti Francije in zaupanje v bodočnost še trajata. Pripravljeni smo položiti orožje, če lahko dosežemo časten mir, toda nikoli ne bomo sprejeli sramotnih pogojev, ki bi predstavljali konec duhovne svobode našega naroda. Ako bi bili prisiljeni izbirati med obstojem in častjo, se bomo žrtvovali za to, da se reši duša Francije in vse, kar ona predstavlja.«

Umik zapadno od Pariza pa je postal tudi zelo nagel.

Nemško poročilo o bojih v Franciji

pravi, da so zasedene trdnjave Metz, Dijon in Belfort. Nadalje je bilo doslej vjetih 200.000 Francozov. Ob izlivu Loire pa so potopili z bombami 9 velikih ladij.

„Boji se nadaljujejo“

Dne 18. junija je francosko vrhovno vojno poveljstvo izdalo oklic vojski, v katerem pravi: »Vsi francoski in angleški vojniki na kopnem, na morju in v zraku! Sprejmite na znanje, da še ni sklenjeno nikakšno premirje in da še nismo položili orožja. V načrtu so samo pogajanja za mir, ki pa se še niso pričela. Zato naj vsakdo nadaljuje z odporom.«

Zlate rezerve francoske narodne banke so znašale v novembru 1938 87,25 milijard frankov. V februarju letos je bilo odrejeno, da je teža zlata na en frank 23,34 miligramov, vsled česar so se povečale rezerve zlata na 114,6 milijard frankov.

Angleški imperij bo nadaljeval vojno!

Izjavlja Churchill

Dne 18. junija se je sestel angleški parlament. Na seji je govoril Churchill.

Kako je prišlo do zloma v Franciji?

Boji v Flandriji so bili velika vojaška nesreča. Francosko vrhovno poveljstvo je zamudilo odpoklicati armade iz Belgije, ko je že vedelo, da je fronta ob Meusi in pri Sedanu zlomljena.

S pomočjo našega vojnega brodovja je bila rešena skoro vsa naša vojska in 120.000 francoskih vojakov, toda izgubili smo ves vojni material.

25 divizij iz Flandrije, ki so bile najbolj opremljene in ki bi bile lahko odločilno posegle v vojno v Franciji, je bilo uničenih. To sem povedal, ne da delam očitke, ampak da pojasnim, zakaj so se v veliki bitki za Francijo borile samo tri naše divizije, ko bi se jih lahko 15.

Naj se zgodi v Franciji karkoli.

nič ne more spremeniti odločnosti Anglije in angleškega imperija, da se bori naprej.

V zadnjih dneh nam je uspelo vrniti v Anglijo sedem osmin vseh naših čet. Rešili smo doslej 350.000 mož od 400 tisoč, pa tudi ogromno vojnega materiala. Nekateri angleški oddelki se še bore ramo ob rami s francoskimi vojniki.

Sedaj imamo v Angliji 1 in en četrt milijona vojakov in pol milijona prostovoljcev. Za vse še nimamo orožja. Več orožja je že na poti, da bomo tako oborožili vse one oddelke, za katere bo orožje na razpolago. V Angliji je tudi armada iz dominijonov. Divizija Kanadcev se je vrnila iz Francije z vso opremo. Od vseh divizij pa je samo 12 tako opremljenih, da jih lahko pošljemo v službo izven domovine. To smo svoj čas tudi sporočili Franciji, ko se je šlo za to, kaj more pričakovati od nas v prvih devetih mesecih vojne.

Bitko so odločili drugi strateški momenti: nepričakovano veliko število oklopnih vozil in velika številčna premoč sovražnika. Danes je odnos naših lovskih letal napram sovražniku boljši. Obstoj pa možnost množestvenih bombnih napadov na nas. Toda tudi naši bombniki so prizadeli Nemcem mnogo škode.

Vojna na Sredozemskem morju in v Afriki

V Afriki in na Sredozemskem morju še vrše še vedno samo boji v zraku. Italijani napadajo angleška, Angleži italijanska oporišča.

Angleška letala so zopet napadla Milan. Italijani javljajo, da so sestrelili 5 letal, Angleži pa poročajo, da so dne 18. junija v Libiji 600 italijanskih

Ako bi hoteli Nemci v Anglijo, bi morali prepeljati velike sile in jih tudi tu vzdrževati. Toda pri tem se pozablja na našo vojno mornarico. Leta 1914 smo razpravljali o možnosti nemške invazije. Takrat je imela Nemčija veliko mornarico. Toda odločili smo, da nam za našo varnost docela zadostuje naša mornarica in smo vso vojsko poslali izven države.

Lahko se zgodi, da sovražnik v temni noči izkrca 5000 do 10.000 vojakov, lahko pa preprečimo vsako izkrcanje v večjem obsegu. Za prevoz 5 divizij se rabi 200 do 250 ladij. Naše podmornice v Skageraku niso mogle preprečiti invazije na Norveško. Toda v naših vodah smo mi gospodarji in je vrhu tega vsa obala zaprta z minami.

Možnost spuščanja sovražnika s padali je tudi treba vzeti v račun. Toda pripravljeno je, da bo toplo sprejet, ako bo sploh mogel pristati.

Nemčija sedaj nima toliko ladij, da bi bilo omembe vredno. Govori se, da jih bo poslala Italija. Na to čakamo.

V boju s sovražnimi letali smo se bojevali v Franciji 2 do 2 in pol proti 1 v našo korist, pri Dunkerqueju celo 3 ali 4 proti 1 v našo korist. Vseh letal pa nismo poslali v Francijo, ker bi tudi letala bitke ne odločila.

Vlada je storila svoj sklep o nadaljevanju vojne po skrbni proučitvi vseh možnosti z vsemi mogočimi strokovnjaki in s pritrditvijo vseh dominijonov. Sedaj imamo na razpolago ogromne množine dobav streliva in orožja vseh vrst iz Zedinjenih držav. Iz dominijonov pa prihajajo poleg letal tudi piloti.

Francija bo zavrgla veliko možnosti in koristi, ako ne bo nadaljevala vojne na podlagi obveznosti, ki jo vežejo z nami. Če Francija z nami nadaljuje vojno, bo z nami delila zmago in svobodo bodo dobili vsi oni narodi, ki so se postavili na našo stran: Poljaki, Norvežani, Holandci in Belgijci.

Pričenja bitka za Anglijo. Od izida te bitke zavisi naš obstoj in obstoj imperija. Hitler ve, da nas mora premagati tu v Angliji, ali pa zgubi vojno.

Tudi še po tisoč letih bo v naši zgodovini zapisano, da je bil ta trenutek našega življenja najlepši in največjačnejši.

vojakov in 12 tankov, ter doslej uničili 100 italijanskih letal.

Krompir se ne sme krmiti živini. Na Danskem so znašale zaloge krompirja 15. aprila skupno 2.300.000 barelov od 12,2 milijona barelov lanskega pridelka. Gospodarski svet zahteva uvoz zgodnjega italijanskega krompirja in prepoved krmljenja živine s krompirjem.

Doma in po svetu

Število zavarovanega delavstva pri SUZORU je znašalo v marcu 704.824, od tega je bilo 206.676 žen. Največji porast delavstva zaznamuje težka industrija, elektrarne in papirna industrija. Občuten padec pa je zaznamovati v tekstilni industriji, v usnjarski industriji in oblačilni industriji. Povprečna plača je znašala din 25.41, najvišja je bila v Sloveniji din 27.19, najnižja v Srbiji. Zasluzek od din 34 do din 48 je imelo samo 115.029 zavarovancev.

Denarni promet poštne hranilnice v letu 1939 je znašal 352 milijard dinarjev. Število hranilcev je znašalo 561.736, ki so imeli 1.02 milijarde dinarjev hranilnih vlog, to je za 261 milijonov dinarjev manj kot v letu 1938. Kakor vidimo, je poštna hranilnica eden največjih denarnih zavodov, vsaj po številu vlagateljev. Tak centralističen zavod je gospodarsko silno pomemben, samo ako se vodi pravilna kreditna politika.

Jugoslovanskega Sokola čistijo. Sklenjeno je, da smejo biti člani jugoslovanskega Sokola samo osebe, ki so slovanskega porekla, vse osebe neznane narodnosti ali tuje osebe pa morajo verodostojno dokazati svojo neoporečnost.

Takozvana delovna sodišča bodo organizirana v Hrvatskem do 25. junija.

Rusija kupuje jugoslovanske knjige. Beograjski dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da je Rusija nakupila v Jugoslaviji jako mnogo knjig in spisov politične, znanstvene, zgodovinske in literarne vsebine v srbskem, hrvatskem in slovenskem jeziku. Vrednost samo slovenskih knjig znaša 80.000.— dinarjev. Rusija kupuje te knjige, da se seznani z našim razvojem v zadnjih dvajsetih letih, ko ni bilo med državama političnega sodelovanja.

Bombaž iz Sovjetske Rusije za nas. Poročajo, da bomo dobili iz Sovjetske Rusije bombaža za en milijon dolarjev in petroleja za 300.000 dolarjev.

Vzgladna požrtvovalnost. V mesečniku »Katoliški misijoni« so v vsaki številki izkazani darovi vernikov za vse mogoče namene. Po izkazu v junjskem zvezku so znašali splošni darovi posamezno po 200, 500, 1000, 3000 in celo 4000 dinarjev, skupno v enem mesecu nad 10.000 din. Poleg teh darovalcev so še drugi, ki so darovali za posamezne misijonarje: za Jereba din 1000, za Majcena din 100, za Pokorna din 450, za Rupa din 300, za Cigana din 100, za Kardinarja din 100 itd. — V takih-le listih človek odkrije veliko požrtvovalnost naših slovenskih ljudi. Toda to še ni vse. V isti številki mesečnika najdemo tudi poziv dobrotnikom, da naj prispevajo za nabavo raznih predmetov za dva novomasijska misijonarja. Ti predmeti stanejo za vsakega posameznega izmed njih po din 6.000.—, posamezni deli pa po din 300, 800, 1200, 2500 itd. K temu apelu dostavlja uredništvo: »Ako bi kak posameznik ali kaka skupina misijonskih prijateljev hotela nabaviti enemu izmed novomasijskih vse te predmete sama, bi jo to stalo dobrih din 6000. Vendar pa le malo upamo, da bi se našel kak tak dobrotnik, ki bi vse to zmoget in hotel sam darovati. Prepričani pa smo, da se jih bo našlo mnogo, ki bodo pripravili nabaviti po en predmet... vse bo dobrodošlo.« Že zadnjič smo rekli, da naj bi si delavci vzeli to požrtvovalnost za vzgled, kadar je treba žrtvovati za delavsko skupnost.

Kako so gospodarili z denarjem invalidov? »Hrvatski dnevnik« piše, da je bivši predsednik oblastnega odbora Združenja invalidov v Zagrebu, Petrovič, poneveril din 200.000 društvenega denarja. Ker je obljubil, da bo plačal poneverjeno vsoto, se je čakalo s prijavo, dokler ni Petrovič pobegnil v Beograd. V upravi karlovskega oblastnega odbora pa je bil običaj, da je uprava po izglasovanju zaupnice na vsakoletni skupščini sežgala vse računске knjige, tako, da ni mogoče izvršiti naknadnega pregleda. To so bili res kampleji!

Millionska škoda vsled požara je nastala v tovarni za predelavo konoplje v Bajmoku. Mnogo delavcev je brez posla. Uničeni so vsi novi stroji.

Švedske strokovne organizacije (dalavske) imajo 950.749 članov, med njimi 16 odstotkov članic. Cela Švedska ima le 6 milijonov prebivalcev, od katerih je 31 odstotkov zaposlenih v obrti in industriji. Zavedni švedski delavci znajo ceniti svojo strokovno organizacijo, zato jo imajo. Če bi bili kverulanti, bi je ne imeli.

Drugič internirani židi. Nemški listi prinašajo sliko židov, katere so po zasedbi Holandske zopet internirali Nemci. Listi navajajo, da so se ti židi zatekli v Amsterdam iz Berlina, Dunaja, Prage in Varšave.

Kdo je litvanski diktator? Pobegli litvanski diktator Smetona, je bogat mož, ki ima posestva v Nemčiji, v Franciji in celo plantaže v Ameriki (Tass). Ako je to res, kar sedaj pišejo listi o tem bivšem državnem poglavarju, potem moramo reči, da je bil vzgled dobrega patrijota, ki je denar litvanskega naroda nalagal v inozemstvu, najbrž, ker so se mu zdele take naložbe doma premalo varne. Pri tem pa je mož druge učil patriotizma.

Pomanjkanje pitne vode v krajih, kjer je divjala vojna, povzroča nevarnost epidemij.

Koliko oranž in limon pridelajo v francoskem Alžiru? V francoskem Alžiru se pridelujejo oranže na površini 6.300 hektarjev, mandarine na površini 4.500 hektarjev in limone na površini 500 hektarjev. En hektar osem do deset let starih oranžnih nasadov je vreden okrog 30.000 frankov. Stroški za obdelovanje takega zemljišča in gnoj znašajo okrog 5 tisoč frankov letno. Izvozijo pa iz Alžira 340.000 centov oranž in 360.000 centov mandarin.

Koliko bombaža pridelala Sovjetska Rusija? V preteklem letu so pridelali v Sovjetski Rusiji 28 milijonov centov bombaža, letos ga bodo 32 milijonov centov. Bombaž pridelujejo na površini 2 milijona hektarjev in sicer s pomočjo 47.000 traktorjev, 13.000 sejalic in drugih strojev za trgatve bombaža. Za namakanje zemlje, na kateri raste bombaž je bilo izdanih v zadnjih 20 let 1,5 milijard rubljev.

Kako pomaga Kanada v vojni? V Kanadi je vsa industrija v polnem obratu, ker mora delati za vojno. V prvih petih mesecih je bilo izdelanih 52.000 potniških in tovornih avtomobilov, dočim lansko leto v istem času samo 46.000. V prvih treh mesecih letošnjega leta je največ kupuje v Kanadi Anglija, ki je v prvih treh mesecih letošnjega leta nakupila blaga za 40 milijonov funtov, lansko leto v istem času pa samo za 24 milijonov funtov. Kanada mora dobaviti Angliji vse življenjske potrebščine, ki jih je poprej ta dobavila iz Danske, pa tudi drva in celulozo, ki jo je Anglija uvažala iz Švedske in baltskih držav.

»Made in Eric, Pa.« Ljudje, ki imajo opraviti s trgovino, dajo zelo mnogo na reklamo, posebno v Združenih državah severne Amerike. Proizvodi so opremljeni z oznako tovarne ali podjetja, ki je predmet izdelala, tako da vsakdo ve: »Aha, to se je tam in tam izdelalo.« Zgodilo se je ob priliki bombardiranja kitajskega mesta Čangša po Japoncih, da je padla bomba v bližino bolnišnice »Yale in China«, ki so jo postavili in jo upravljajo Američani. Bombe k sreči ni razneslo, toda kako je bilo presenečenje, ko so na njej čitali: »Made in Eric, Pa.« (v Združenih državah!) si lahko mislite. Kajti žrtve bombe bi bili lahko ameriški zdravniki in bolničarji, ki so prihiteli pomagati kitajskemu narodu, in to celo od ameriške bombe! Trgovina, trgovina! ...

Pred 25.000 leti je bila Amerika že obljubljena. Na severovzhodu Colorada v Ameriki so znatenstveniki odkrili in ugotovili sledi ljudi in živali, o katerih menijo, da so živel pred 25.000 leti. Ta doba spada v ledeno dobo zemlje, ki je bila večkrat prekinjena z milejšim podnebjem. Do bi pred 25.000 leti je sledila zadnja faza takratne ledene dobe. Kristof Kolumb ali njegovi tekmeči niso odkrili novega sveta, ampak svet, ki ima sam svojo dolgo, dolgo zgodovino, kakor naš stari svet Azija, Afrika in Evropa. Razno.

Zane Grey:

Mož iz gozda

Ogenj, ki so bile na njem preko suhih polen naložene zelene cedrave veje, je dvigal dolg, sivkast stebel dima proti nebu. Ta signalni ogenj je že od sončnega zahoda nenehoma gorel.

V minuli noči so na majhni ravnici v cedrovem gozdu za skalo napravili taborišče; a očitno Anson ni imel namena dalj časa tu ostati. Kajti po zajtrku so svoje stvari zvali in povežali in konji so stali osedlani in obuzdani. Bili so razdraženi in nemirni, grizli so brzde in se borili z muhami. Sonce, ki je viselo na polovici poti med horizontom in meridianom, je vroče žgalo in niti najrahljša sapica se ni izgubila v tisti dobro zavarovani kot.

Shady Jones je zgodaj odjezdil, da bi napolnil mehove s svežo vodo in se še ni vrnil. Anson, še bolj mršav in zanemarjen kakor kdaj koli prej in podoben ostudni kači, je mešal razcefrane, umazane kvarte; njegov soigralec je bil zavaljeni Moze s svojim črnim obrazom. Namesto za denar, sta igrala za cedrova jedra, ki je vsako predstavljalo za eno pipo tobaka. Jins Wilson je zamišljen ždel pod visoko cedro, obraz mu je bil neobrit in umazan sive barve, v očeh mu je gorel nemirni ogenj, čeljusti je imel krčevito napeete. Vsak trenutek je dvignil oči in pogledal Riggsa in zdelo se je, da mu tak hipni pogled zadostuje. Riggs se je sprehejal sem in tja po jasi, brez suknjiča in brez klobuka, črne suknene hlače in z vzorci izvezen te lovnik mu je bil umazan, zaprašen in raztrgan. Ogromni samokres v usnjeni torbici, ki mu je bingljala ob boku, je pri vsakem koraku težko udarjal ob njegovo

119

stegno. Bil je videti vznemirjen. Obilni znoj mu je pokrival lice, ki je kazalo vse barve, samo ne rdeče. Ni mu bilo mar ne sonca in ne muh. Njegove oči so bile srepe, mračne in divje in nemirno so se izogibale vsega, s čimer so se srečale. A večkrat je njegov pogled šinil proti ujetemu dekletu, ki je nekaj metrov oddaljeno sedelo pod košato cedro.

Majhne, v škornje obute noge Bo Raynerjeve so bile povezane z enim koncem lasa, drugi konec pa je visel po tleh. Njene roke so bile proste. Njena jahalna obleka je bila prašna in razkuzmana. Njene oči so se uporno bliskale iz drobnega, bledega obraza.

»Harve Riggs, jaz ne bi niti za milijon dolarjev hotela tičati v vaši umazani koži«, je rekla sarkastično. Riggs se ni oziral na njene besede.

»Svojo torbo s samokresom nosite opasano z napadne strani navzven. Čemu sploh nosite samokres?« je pristavila zbadljivo.

Snake Anson se je hripavo zasmeljal in Mozejev črni obraz se je razkral v ogromno rezanje. Jim Wilson je pa, kakor se je zdelo, željno vsrkaval dekletove besede. Mračno je sklonil svojo kostljavo glavo in je bil čisto tiho, kakor da prisluškuje.

»Bodite raje tiho«, je rekel Riggs grozeče.

»Ne bom tiho«, je izjavila Bo.

»Potem vam bom zamašil usta«, je grozil.

»Meni zamašili usta?« Ho, vi umazani, ničvredni, mevžasti bahač!« je vzkliknila goreče. »Rada bi videla, kako bi vi to napravili. Takoj bi vam vašo dolgo grivo s kožo vred potegnila z glave.«

Riggs je šel proti nji in prsti so se mu krčili, kakor da komaj čaka, da bi jo zadavil. Dekle se je nagnilo naprej, njen obraz se je zalil s krvjo in oči so se zlovesče zaiskrile.

»Ti si prokleta mala mačka«, je momljaj Riggs s

težkim jezikom. »Zamašil ti bom usta, — če ne boš nehala regljati.«

»Samo pridite blizu. Ne drznite se me dotakniti... Harve Riggs, niti najmanj se vas ne bojim. Morete sploh to razumeti? Lažnjivec ste, — lopov in zahrbtnjež! Da, niste niti toliko vredni, da bi tem tolovajem tukaj čistili škornje.«

Riggs je napravil dva dolga koraka in se nagnil nad njo, renče je pokazal svoje zobe, potem pa jo je težko udaril po sencih.

Njena glava je pod silo udarca odskočila v stran, vendar Bo ni zakričala.

»Boš tiho zdaj?« je vprašal rezko in temna kri je zalila njegov tilnik.

»Se na misel mi ne pride«, je odvrnila Bo s hladnim, premišljenim in zadržanim sovraštvom. »Imate me tukaj zvezano — in ste me udarili! Vzemite zdaj še poleno — in stopite daleč v stran, — da vas ne dosežem — in me pretepite! O ko bi le našla za vas dovolj psokv, — izsula bi vam jih na glavo!«

Snake Anson je prekinil kvartanje in je poslušal napol nejevoljen, napol udobrovoljen. Jim Wilson se je počasi dvignil s tal. Če bi ga bil kdo opazoval, bi mogel videti, kakor da ga je ta prizor čudno opajal, obenem pa se je delal, kakor da ga to nič ne briga in si je dal opraviti sam s seboj. Zrhljal si je podvratno zavezo na svojem jopiču.

Riggs je še močneje kakor poprej zamahnil proti dekletu; a se je izognila udarcu.

»Pes!« je siknila. »Oh, ko bi imela samokres v rokah!«

V tem trenutku je njen obraz s smrtno bledico in plamenečimi očmi kazal tragično, poražajočo lepoto, ki je Ansona podžgala, da se je vmešal.

Iz naših krajev

CELJE

Mezdno gibanje cinkarniškega delavstva je bilo z uspehom zaključeno

Dne 17. t. m. so se vršila zaključna pogajanja med delavskimi zastopniki in vodstvom Cinkarne d. d. radi zahteve delavstva za zvišanje mezd. Spor je obstojal le še za 10 odst. povešek, ker je podjetje prvotno že povišalo mezo za 15 odst., pri zadnji razpravi pa je privolilo tudi 10 odst. povešek, tako da je pri zaključni razpravi bilo ugodeno še za nadaljnjih 10 odst., kar znaša skupaj 35 odst. Celokupni povešek se smatra kot dragijska doklada in je glasom tozadnega dogovora odpovedljiv na mesec dni. Za delavstvo je vodil pogajanja zastopnik Saveza metalških radnika Jugoslavije iz Ljubljane. Doseženi uspeh je sad vztrajnosti in sloge v strokovni organizaciji, s strani podjetja pa vsaj delno priznanje delavstvu za izredno težko delo.

Razprava o odškodninski tožbi odpuščenih delavcev proti tv. Westen d. d. zopet preložena. V ponedeljek, dne 17. t. m. se je nadaljevala razprava proti tv. Westen d. d., katere tožbi za odškodnino 65 odpuščenih delavcev. Ker je tožena stranka predlagala še nekatere priče, ki žive v Zagrebu, je razprava ponovno preložena na nedoločen čas. Ako bi ne prišlo do uvaževanja vrednih predlogov, ki bodo verjetno skrajšali sodni postopek, odnosno spor likvidirali, bi se pravda lahko še vlekla do 1. 1942, predno bi priromala skozi vse sodne instance, ker bi se sigurno vsaka nezadovoljna stranka zopet pritožila. Kakšna bi bila končna veljavna razsodba, ne more nikdo ugotoviti, ker kakor smo že zadnjič poročali, ni navedb prizadetih potrdila niti ena priča, ki so bile poklicane kot podjetniki, ali zastopniki poslodavcev, ki imajo opravka pri sprejemanju delavstva v delo.

TRBOVLJE

Občinska trošarina, ki se pobira v svrhu kritja občinskega proračuna, znaša od hektolitrskes stopnje alkohola, spirita in žganja po din 5 in računajo, da bo prinesla občinski blagajni din 39.020. Od litra likerja, ruma, konjaka, šumečih vin in drugih luksuznih pijač pa bo pobirala občina po din 10 in bo znašal donos din 32.901. Tudi pri mineralni vodi znaša trošarina po din 0,20 od litra ali din 7000 letnino. Na vsakih 100 kg uvoženega mesa, mesnih izdelkov, uvoženega zaklane živine, masti, slanice, konzerv, bo pobirala občina po din 60 ali din 42.000 letno, od prodajne vrednosti uvožene obutve pa 3 odst. in upa cobiti din 18.000 letno.

Občina pobira tudi takse, ki znašajo za zagotovilo sprejema inozemca, v domovinsko zvezno din 250, za stavbno dovoljenje za nove stavbe din 200; za prizidave din 25, za dovolitev uporabe stanovanja din 25, za izdajo uradnih potrdil po din 1 od komada, za izdajo živinskega potnega lista po din 1, za njegovo podaljšanje po din 0,50, za prenos lista na drugo ime po din 0,50, za ogled mrličev po din 20, za plesne zabave po din 50 za en dan, od vsakega godca din 4, za prekoračenje policijske ure din 50, za kino predstave po din 12,50 na dan, za cirkuške predstave po din 10, za psa: luksuznega din 50, lovskega din 30, pastirskega din 20, čuvaja din 10. Od tržnih pristojbin pa upa občina dobiti din 10.000, ali skupno od taks din 26.000.

Kako se pobira trošarina od alkoholnih pijač? Trošarino od alkoholnih pijač pobira oddelek finančne kontrole. Za izgubo vsled ležanja v kleti se odbije 5 odst. pri vinu, 10 odst. pri moštu in 5 odst. pri žganju. Gostilničarji plačajo trošarino od vina takoj ob nastavitvi sod. Za prestopke trošarinskega pravilnika je določena 5 odst. kazen.

Kako se vrše občinske nabave? Izdatke do 5000 din odobri župan sam, pri nabavah, ki znašajo od din 5000 do din 10.000 je zahtevati 3 ponudbe, pri nabavah nad din 10.000 je nabiti razglas na občinski deski in zahtevati ponudbo 3 ponudnikov. Pri nabavah nad din 50.000 se mora vršiti javna dražba.

Podpore do din 200 sme odobriti župan sam. Pravilnik občinskega odseka za obvezno telesno vzgojo je bil sklenjen v seji dne 7. junija t. l. Odsek za izvrševanje zakona o obvezni telesni vzgoji tvori predsednik občine in dva do trije občinski odborniki. Poleg tega občinskega odseka obstoja še poseben odsek, ki ga tvorijo strokovnjaki v organizacijskih, upravnih in tehničnih delih telesne vzgoje, blaginjski, ki je hkrati tudi gospodar odseka, 1 do 2 mlajša zdravnik, 1 do 2 pisarja in 1 služitelj. To osebje postavlja občina po odobritvi baa.

Zadruža »Počitniški dom« sklicuje za nedeljo, 23. junija s pričetkom ob 4. uri popoldan v pisarni Delavskega doma, izredni občni zbor z dnevnim redom: 1.) čitanje revizijskega poročila; 2.) sprememba pravil oziroma prilagoditev pravil novemu združnemu zakonu. Načelstvo.

POBREŽJE PRI MARIBORU

Zahvala. Podpisana se zahvaljujem vsem darovalcem podpore, katera mi je olajšala budo ob smrti mojega dragega moža Kunčiča Edvarda in vsem dobrotnikom iz delavnic državnih železnic v Mariboru, pri progovni sekciji za kosroško progo in v kurilnici Maribor. Pobrežje, dne 17. junija 1940. Žalujoca žena Kunčič Marja.

»Delavska Politika« ne dobiva nobenih subvencij, zato poravnaj naročnina takoj!

MARIBOR

Navodila za matere in otroke v slučaju evakuacije

V slučaju nenadne evakuacije mest največ trpijo otroci in matere. Da se seznanijo roditelji kaj potrebujejo otroci in matere v slučaju evakuacije, objavljamo spodnja navodila, ki ih je izdala »Jugoslovanska Unija za zaščito otrok«:

1. Vsak naj ima pripravljeno najtoplejšo in najmočnejšo obleko in čevlje. Poleg tega pa naj se pripravijo še sledeče reči:

2. Za matere, ki bodo šle z otroki: nahrbtnik, vreča ali kovčeg, 2 rjuhi, odeja, prazna slamnjača, zimski ali letni plašč, predpasnik, 2 srajci, dvojne spodnjih hlače, 2 para nogavic, spalna srajca, žepni robci, 2 brisači, milo, glavnik, ščetka za zobe, ščetka za obleko, ščetka za čevlje, copate, naglavna ruta, globok pločevinast krožnik, žlica, nož in vilice, emajliran lonček ali skodelica za pol litra, sukanec, šivanka, škarje, gumbi, družinska knjižica, hrana za dva dni (vse naštetu naj bo zloženo v zgoraj navedenem nahrbtniku, vreči ali kovčegu).

3. Za predšolske otroke: nahrbtnik, vreča ali kovčeg, 2 rjuhi, odeja, prazna slamnjača, plašč, čepica, 2 srajci, dvojne spodnjih hlače, predpasnik, 2 para nogavic, spalna srajca, žepni robci, 2 brisači, milo, glavnik, ščetka za zobe, ščetka za obleko, ščetka za čevlje, copate, globok pločevinast krožnik, žlica, nož in vilice, emajliran lonček ali skodelica za pol litra, rojstni list, prepis zadnjega šolskega izpričevala, hrana za dva dni (vse naštetu naj bo zloženo v zgoraj omenjenem nahrbtniku, vreči ali kovčegu).

4. Za šolske in pošolske otroke: a) za dečke: nahrbtnik, vreča ali kovčeg, 2 rjuhi, odeja, prazna slamnjača, zimski ali letni plašč, čepica, 2 srajci, dvojne spodnjih hlače, 2 para nogavic, spalna srajca, žepni robci, 2 brisači, milo, glavnik, ščetka za zobe, ščetka za obleko, ščetka za čevlje, copate, globok pločevinast krožnik, žlica, nož in vilice, emajliran lonček ali skodelica za pol litra, rojstni list, prepis zadnjega šolskega izpričevala, hrana za dva dni (vse naštetu naj bo zloženo v zgoraj omenjenem nahrbtniku, vreči ali kovčegu).

Seno je zadišalo. Večinoma bo letina precej slaba. Dolgotrajno deževje pa je koristilo travnikom, kjer je zrastle letos prav bujno in gosto seno. V zadnjih toplih dneh so že zapele čez travnike mariborske okolice kose in ob somčnih dneh koncem tedna je ob poteh zadišalo posušeno seno. Samo da ljudje tožijo nad pomanjkanjem delavcev, ki jih seve na deželi silno manjka. Kdor nima lastnih ljudi, je velik revež. Garati mora res od prvega jutranjega svitanja do pozne noči. Zato tudi v nedeljo na travnikih mislo poznali nedeljskega počitka, ampak je kar mrgolelo po dolinah in hribih novih grabelj in vil, da izrabijo žgoči poletni dan. Vseposvobod so nakladali visoke senene vozove, drugi zopet so proti večeru pridno spravljali pol posušeno seno v visoke kope, da ga drugi dan ne bi bil premočil dež. Zvečer smo čutili tudi po marib. ulicah nekaj te posejze žetve, ko so pripeljali mestni posesniki iz okolice novo seno. Vozovi so bili seve po stari tradiciji skrbno naloženi na štiri ogle, ob straneh gladko pograbljeni in okrašeni z zelenimi vejami jelš, ki rastejo ob naših potokih. Na senu pa so počivali izgarani grabljači in kosci ter izpraznjene buče, ki so pomagale gasiti žeto, ko se je prašilo izsušeno in ogreto seno.

Zakaj so se poljski sadeži tako zelo podražili? Na trgu cene poljskim sadežem še vedno naraščajo. Te vrste blaga ne uvažamo ampak pridelujemo doma v zadostni množini, zato ni pravzaprav nobenega povoda, da se dražijo krompir, jajca, solata itd. Do neke mere je zvišanje seveda upravičeno, v kolikor kmet dražje kupuje druge potrebščine, ki si jih mora nabaviti v trgovini. Kje pa je ta dovoljena meja, bi bilo treba določiti, ne pa jo prepustiti prostemu prevdaku. Ako se hoče draginjo zaježiti, je treba določiti najvišje cene za vse blago in tudi za poljske sadeže, potem bo protidraginjska akcija imela šele uspeh. Razmere na našem trgu potrjujejo, da je naše stališče pravilno. Delavska gospodinja.

Cena lesu pada. Les je koncem preteklega in v začetku sedanjega leta dosegel neverjetno visoko ceno, celo do 1000 din za kubični meter. Vsled zastoja v izvozu pa mu je začela cena naglo padati. Late, ki so stale še nedavno tega po din 4.— za komad, se prodajajo sedaj že po din 2,50, temu primerno so se znižale cene tudi ostalemu lesu. Drug pa je še vedno les za kurjavo in se ga tudi težko dobi, ker kmetje nimajo vprežne živine.

Pripravljalna dela za tlakovanje Frankoponove ulice. Minuli petek se je vršil komisijonalni ogled ceste Frankoponove ulice, ki bo od viadukta do Radvanjske ceste letos tlakovana. Mestni delavci so že pričeli s pripravilnimi deli zlasti tudi z ureditvijo hodnikov in je pričakovati, da bodo v najkrajšem času začeli s tlakovanjem. Ker se na tej ulici razvija dnevno velik promet, cesta pa je bila doslej v jako slabem stanju, prebivalci že nestrpno čakajo, da bodo rešeni prahu, ob deževnem vremenu pa blata, ki ga je bilo na tej cesti več kot dovolj.

9. Mariborski teden je preložen, tako je sklenil prireditveni odbor na seji dne 18. junija. Mariborski teden bi se imel vršiti od 5. do 15. avgusta.

Za pet odstotkov bodo povišali draginjske doklade pekovskim pomočnikom pekovski mojstri. Tako so sklenili na zborovanju svojega združenja preteklo nedeljo.

Požar v Mariborski tvornici kovin Joh Pengg. Dne 18. t. m. opoldne je nastal požar v Mariborski tvornici kovin. Vnela se je smola v oddelku za impregnacijo cevi. Gasilci so naglo pogasili požar. Škode je 80.000 din.

zoženo v zgoraj omenjenem nahrbtniku, vreči ali kovčegu);

b) za deklice: nahrbtnik, vreča ali kovčeg, 2 rjuhi, odeja, prazna slamnjača, zimski ali letni plašč, volnena jopica, naglavna ruta, predpasnik, 2 srajci, dvojne spodnjih hlače, spalna srajca, 2 para nogavic, žepni robci, milo, glavnik, 2 brisači, ščetka za zobe, ščetka za obleko, ščetka za čevlje, copate, šivanka, sukanec, gumbi, škarje, globok pločevinast krožnik, žlica, nož in vilice, emajliran lonček ali skodelica za pol litra, prepis zadnjega šolskega izpričevala, hrana za dva dni (vse naštetu naj bo zloženo v zgoraj omenjenem nahrbtniku, vreči ali kovčegu).

5. Za noseče matere: velja isto kot za ostale matere, le zase naj izpopolnijo posebno priložilo, ki ga potrebujejo, za porod pa naj pripravijo: sterilni trak, lizol in vato.

6. Za dojenčke: vsaj 12 plenice, povoji za popcek, 3—6 srajčk, 3 jopice, steklenica, cucelj, čepica, nemremočljivo platno, vazelin.

7. Za bolne otroke: velja isto kot za zdrave. Poleg tega pa naj pripravijo še takšne stvari, ki jih najbolj nujno potrebujejo pri zdravljenju in recepte.

Vse, kar je tu navedeno, tehta povprečno 5—6 kg in se da lepo zložiti v primerno velik nahrbtnik, vrečo ali kovčeg.

Zgoraj navedene stvari so najnujnejše. Lahko pa pripravite še druge reči, ki se vam zde potrebne, toda ne preobremenjujte se!

Prepise šolskih izpričeval dobite brezplačno pri pristojnem šolskem upravitelstvu. Za vsa pojasnila se obračate na krajevne odbore Jugoslovanske Unije za zaščito otrok ali pa na občino.

Vsak nahrbtnik, vreča ali kovčeg naj bo na zunanji strani opremljen s točnim naslovom lastnika, razen tega pa naj si vsakdo napravi še seznam predmetov in opreme, ki jo ima v nahrbtniku vreči ali kovčegu.

Jugoslovanska Unija za zaščito otrok.

Opozorilo lastnikom konj. Mestno poglavarstvo opozarja vse lastnike konj, da ob vojakih konj na orožne vaje ne ovirajo dela vojaških oblastev s privedbo bolnih oziroma nesposobnih konj ter vprežnih vozil, ki niso v redu. V izogib kazenskim posledicam, ki so predvidene za netočno izvrševanje vojaških naredb, se opozarja lastniki konj, da točno ustrezajo vsem pozivom vojaških oblasti brez olašanja in da dajo za vojaške namene res le dobre in sposobne konje. Vsak poskus, izogniti se tej dolžnosti, bo mestni vojaški urad v Mariboru zasledoval in takoj naznanil pristojnemu oblastvu. Proti kršiteljem bom brez ozira na vojaško postopanje uvedel tudi upravno kazensko postopanje. Predsednik dr. Juvan s. r.

Stavka v bivšem Rosenbergovem mlinu je bila takoj zaključena, ker je podjetnik pristal na nekatere delavske zahteve.

Izpitni v železničarski obrtni šoli. Kakor smo že svoječasno poročali, je bila v tukajšnji delavnici pred štirimi leti vpeljana posebna obrtna šola za vajence, ki se učijo v delavnici. Letos bo polagalo okrog 36 učencev pomočniške izpite. Izpiti so se že pričeli in kakor se zatrjuje, bo večina vajencev položila izpit z dobrim oziroma z odličnim uspehom. Vodstvo delavnice se je z vso vmeno zavzemalo za strokovno usposobljenost in tudi teoretično šolanje teh vajencev. Kako veliko zanimanje je bilo med roditelji, da bi spravili svoje sinove v uk v železniško delavnico najbolj kažejo prošnje za sprejem, katerih je bilo doslej vsako leto vloženih od 200 do 300. Ker bodo novi izučeni rokodelci itak ostali v železniški službi (obvezno mora ostati vsak izučen profesionalni vsaj tri leta v železniški službi), bo uprava železnice imela največ bobička od teh usposobljenih rokodelcev in svoj lastni naraščaj.

Trije železniški nameščenci, ki so doslej vršili službo v tukajšnji delavnici, so bili te dni premeščeni v Kraljevo oziroma Gračac.

Nadure železniškega uslužbenca. Pred okrajnim sodiščem se je vršila ta teden razprava v tožbi bivšega uslužbenca neke tukajšnje tekstilne tovarne za nadurno delo v znesku nekaj nad din 10.000. Tožnik je bil poprej enkrat čevljar na Primorskem, od koder je prišel pred par leti v Maribor in dobil najprej v tovarni službo kot barvar. Po nekkih zvezah pa so ga kmalu tako protrežirali, da je postal uradnik v ekspeditu, kjer je imel lepo mesečno plačo din 2400 in stanovanje s kurjavo in lučjo. Lamsko jesen pa je mož v smislu dogovora med Italijo in Nemčijo radi izselitve Nemcev optimal za Nemčijo in se kmalu tudi tja odselil ter dobil službo pri železnici v Celovcu. V tožbi pa je še navajal, da je ekspeditant v Ptuj, medtem ko je policija poročala, da ima v Ptuj samo še sorodnike, a bil je tam zadnjič leta 1936. Tudi njegov zahtev, da nadure se je izkazal kot neutemeljen, ker je delal tedensko le 47 ur in še pri tem pri vsaki popoldanski zaposlitvi hodil zvečer med službo za eno uro na večerjo. Delavke so povedale, da opravijo sedaj vse njegovo delo same, po dve in dve in da je bil torej tožnik sploh nepotreben v tistem ekspeditu. Končno se je izkazalo, da si je tožnik pisal nadure v predloženem seznamu celo tiste dni, ko je tovarna stala, ali je bil na dopustu. Na podlagi teh dokazov je sodišče železničarja za nadure zavrnilo in ga obsodilo v plačilo stroškov. V tovarni so ga pa poprej smatrali kot zavednega primorskega begunca.

Pridobivajte našemu listu nove naročnike!

Iz Češke

Poostrene kazni radi letakov: 8 let ječe. V Zdarku na češkonemski meji pri Turnovu je bil aretiran češki rojak František Drašlar in odpeljan v Berlin, kjer ga je Ljudski sodni dvor obsodil radi priprave veleizdaje na 8 let robije in na enako dobo izgube častnih državljanskih pravic. Drašlar je imel pri sebi več Nemčiji sovražnih hujšakških letakov veleizdajniške vsebine, pripravljenih za razširjanje.

Izsiljevalec današnjih dni. Pred senatom kazenskega sodišča v Pragi se je moral zagovarjati 27 letni brezposelni Bretislav Vejvoda radi hudodelstva izsiljevalstva in je bil tudi obsojen na 6 mesecev težke ječe, ker je grozil trgovcu z mesom, da ga bo ovaldil radi draženja. Ta trgovec z mesom je bil namreč pred deželnim uradom v Pragi obsojen radi draženja govejega mesa na 50.000 kron in je bila obsodba objavljena tudi v dnevnih listih. Kmalu potem mu je izsiljevalec Vejvoda poslal anonimno pismo kot njegov »dobri prijatelj«, ki mu svetuje, naj vloži v več kuvert par tisoč kron in nekaj 5 tisoč kronskih bankovcev ter pošlje vse kuverte na poštni urad pod oznako O. K. Če ne bi tega poslal, bo »dobri prijatelj« poskrbel, da bo prišla njegova kazenska zadeva vnovič v pretres, češ, da ima dokaze, da je ostalo še mnogokaj utajeno. Če bi proti pričakovanju ta dopis izročil policiji, se bo »dobri prijatelj« že pobrigal, da bo s tem konec njega in trgovine. Trgovec je zanesel pismo na policijo, ki mu je svetovala, naj odpošlje tiste kuverte in vloži v nje debele tiskovine, obenem pa so o tem obvestili poštni urad. Vejvoda je res prišel na pošto in zahteval dopise pod O. K., katere so mu tudi izročili, a v tem trenutku ga je že zagrabila roka stražnika, ki je tam čakal.

Bata izdelal že milijonsko cokljo. Poročali smo že, da objavlja zadnji čas češka tovarna čevljev Bata iz Zlina v časopisih reklamo samo še za čevlje z lesenimi podplati, moške in ženske, ki jim pravijo Čehi »drevaček« (iz besede drevo). Razen tega inserira še Bata svojo »pedikuro«. Sedaj pa javljajo listi iz Zlina kot zanimivo novico, da so izdelali v Batovih delavninah že milijonski »drevaček« (po naše cokelj). Listi pravijo, da dokazuje ta zanimiv dogodek veliko priljubljenost cokelj, ki so obvladale trg že prej tudi v svetovnih modnih centrih. Coklje sicer niso novost v obuvanju, toda treba je priznati, da cokelj tako krasnih modelov, barvnih kombinacij in izvedb doslej na Češkem še niso nosili. A ne samo to, coklje imajo še celo vrsto drugih dobrih lastnosti, vsled katerih bodo postale priljubljena vrsta obuvala. Bata prinaša za propagando prodaje teh cokelj oglase z naslovom »Klap, klap, klap...« češ, tako sedaj odmeva po ulicah ob hoji njegovih priljubljenih in lepih »drevaček«.

Prepoved izdelave domačega mila. Po predpisih ministrstva trgovine smejo izdelovati milo samo podjetja, ki imajo za to posebno dovoljenje nadzornega urada ministrstva trgovine. Izdelovanje, to je kuhanje mila v domačem gospodinjstvu je torej prepovedano. Javnost se na to posebej opozarja in bo vsakdo kaznovan, če bo kljub temu doma kuhl milo, ker je to negospodarsko razmetavanje olja in masti. Nadalje opozarja nadzorni organ istega ministrstva, da je treba strogo izvrševati predpise o prodaji mila in je vsled tega prepovedano prodajati na odrezek milnega praška milo v kosih.

Nemški deklški »Dijaški dom« je bil odprt v Pragi v Bubenči. Te dni je obiskala dom soproga protektorja, gospa von Neurathova in si ogledala krasno notranjo ureditev doma in oskrbo nemških dijakov.

450 vrtov za mestno mladino. Praška češka organizacija »Radost življenja« je uredila to leto že 450 vrtov za razvedrilo mladine v predmestjih Velike Praže.

Najnovejše vesti

Pogajanja za premirje

Francoska vlada je imela ob 9. uri sejo, na kateri je proučila noto nemške vlade, ki ji jo je dostavil španski poslanik. Nemčija zahteva, da pošlje francoska vlada ob določeni uri na določen kraj opolnomočene osebe, ki bodo podpisale stavljenе pogoje. Francoska vlada je pristala na to zahtevo. Imena oseb, ki pojdejo podpisat premirje, še niso znana. (Reuter).

O mirovnih pogojih piše »Popolo di Roma«, da se mora zaimajeti varnost ozi Rim-Berlin v vojaškem in gospodarskem oziru. Francoski prostor se razdeli v interesne sfere obeh držav osi, tako, da bo mogoče držati Anglijo v šahu. Francoska vlada mora takoj obnoviti delo v tovarnah in staviti vse material na razpolago Nemčiji in Italiji in zagotoviti obema še posebne politične in gospodarske koncesije.

Na bojiščih so Nemci napadali včeraj ves dan, toda brez večjih uspehov, pravi francosko vojno poročilo (Reuter).

Proglas poveljnika sirijske armade. Poveljnik francoske sirijske armade Mülhausen je izdal proglas vojski, da se bo vojska neglede na mirovno akcijo vlade borila naprej na strani Anglije. Enako se glaseči proglas vojski je izšel od generala Degaula, ki poziva vse vojake in zlasti častnike, da se vkrcajo in z letali napotijo v Anglijo (Reuter).

Zedinjene države in novi položaj. Ameriški listi zahtevajo podreditev celotnega gospodarstva vojni produkciji. Pospešeno dobavo vseh vrst vojnega materiala Angliji, kakor tudi pošiljatev letalcev. Stvar Anglije je stvar Amerike. (Reuter).

Razlastitveni zakon v Kanadi. Kanadski parlament je sprejel razlastitveni zakon, kot ga je sprejel pred tedni angleški parlament.

Čestitke bolgarskega zunanjega ministra. Bolgarski zunanji minister je poslal Mussoliniju čestitke k zmagi osi Rim-Berlin in pri tem izrazil upanje, da bo zgrajena Evropa na novi podlagi. (Reuter).

Vse tri baltiške države zasedene po sovjetskih četah

Sovjetsko vojno brodovje v Rigi. 2000 tankov na zapadni meji Litve

Enako kakor Litvo, so sovjetske čete po predhodnem sporočilu, zasedle tudi Estonko in Letonsko. Razlog za to je isti, kot pri Litvi, ker je med njimi obstojal vojaški pakt.

Litvo so sov. čete zasedle kot prvo. Meji namreč na Nemčijo in leži pred Letonsko in Estonko, tako, da sta bili poslednje imenovani zasedbo Litve naravnost obkroženi od ruske vojske.

Rusko vojno brodovje se je pojavilo v pristanišču Rige, ki je glavno mesto Letonske. Na litvansko-nemški meji pa je razmeščenih 2000 ruskih tankov.

Litva je morala lansko leto odstopiti Nemčiji pokrajino Memel (Klaipėda), ki jo je Nemčija zahtevala kot nemško ozemlje zase. Po vojni Nemčije in Rusije s Poljsko je Litva dobila ozemlje Vilno, katero so ji vzeli Poljaki po svetovni vojni, češ, da je poljska. Kakor pa vidimo, se Litva ni dolgo yeselila daru, ki ga je prejela. Sedaj je tudi sama zgubila svojo samostojnost.

Baltiške države so obdržale sicer vsaka svojo vladu in svoj režim, toda

so vazalne države Sovjetske Rusije.

Še vedno ni jasnosti, kaj nameravajo sovjeti po zasedbi teh držav, ki so zemljepisno vzeto važne, ker leže ob obali Baltiškega morja od nemške meje pa vse do Finskega zaliva, skozi katerega vodi pot v Leningrad.

Romunski zunanji minister povabljen v Moskvo

Prispele so vesti iz Bukarešte, da je romunski zunanji minister povabljen na razgovore v Moskvo. To bi utegnili pomeniti, da Sovjetska Rusija načenja besarabsko vprašanje. Značilno je, da je pred nekaj časa Mussolini svetoval romunski vladi, da naj uredi besarabsko vprašanje z Rusijo. Tako vsaj so trdile vesti raznih inozemskih agencij. Sicer se bo pa kmalu videlo za kaj gre.

Romunska vlada odstopila

Iz Berlina poročajo da je Tatarescova vlada v Romuniji odstopila. Njen odstop je v zvezi z najnovejšimi dogodki v Evropi.

Opomin balkanskim državam

Načrti velikih držav

Velike države so mnenja, da so male države njih življenjski prostor in nujno potrebne zaščite od strani te ali one velike.

Te vedno bolj se pojavljajoče težnje silijo male države, da se tudi same zedinijo v okvirne države in na ta način predložijo velikim državam, da same za se predstavljajo dovolj velike teritorije in da lahko žive samostojno gospodarsko in politično življenje.

Predvsem velja to za balkanske države, ki morajo sedanj položaj izkoristiti za se.

Povišanje cen vsem vrstam grafičnih izdelkov.

11. junija t. l. je stopilo v veljavo novo povišanje cen papirju, kartonu in lepenki. To povišanje je tako zelo občutno, da so se nekatere vrste podražile od lanske spomladi kar za 40 odstotkov in tudi več. Z ozirom na novo podražitev papirja in drugega materiala se so povišale tudi cene vsem grafičnim izdelkom kakor smo to že pred kratkim objavili.

Povišane so cene vsem tiskovinam ter litografskim, kartonažnim, knjigoveškim in cinkografskim izdelkom od 25 do 30 odstotkov v primeri s cenami pred enim letom.

V teku so tudi pogajanja za zvišanje plač grafičnemu delavstvu, ker so se od zadnjega povišanja plač življenjske potrebščine ponovno podražile. Povišanje plač pa v gornjem povišanju cen še ni vpošteveto in bo občutno vplivalo na cene grafičnih izdelkov. Celokupna javnost se opozarja na ta povišanja s prošnjo, da vpoštevata težak položaj grafične industrije. **Savez grafičnih podjetij Jugoslavije.**

Novi gospodar rdeče armade

Pod tem naslovom prinaša švicarska »Volksstimme« obširen sestavek, po katerem posnemamo:

Simeon Timočenko, naslednik še nedavno vsemogočnega maršala Vorošilova v moskovskem ljudskem komisariatu za državno obrambo (vojno ministrstvo) in v vrhovnem poveljstvu rdeče armade, je le v inozemstvu nepoznan človek, v Rusiji je izredno popularen. Njegovo ime je postalo Rusom znano 22. aprila 1918; tega dne je kot bivši carski poročnik, ki je prestopil na stran rdečih, porazil s četami rdečih vstavev nemške čete, ki so vdrle v Ukrajino. To junaško dejanje ga je naredilo priljubljenega pri »nekem« Stalinu, ki je bil v tistih časih le politični komisar južne rdeče armade.

Timočenko je Ukrajinec. Med 100 vodilnimi možmi Kremlja je najmanj 50 Nerusov, so to pripadniki najrazličnejših narodov, ki sestavljajo Sovjetsko zvezo: Kavkazijci, Georgijci, Ukrajinci, Belorusi, Kirgizi, Armenci ter pripadniki srednjeazijskih narodov. Stalin je Georgijec, Nikojan Armenec, Stern in Timočenko sta Ukrajince, pravosodni minister Višinski, Mánuilski, znani teoretik III. internacionale, in večina sovjetskih diplomatov so Belorusi iz Minska in Smolenska.

Timočenko je rojen v neki vasi blizu Kijeva kot sin kmečkih staršev, pozneje je postal učitelj v svojem rojstnem kraju. Ko je leta 1914 prišel k vojakom, je radi svojih sposobnosti izredno hitro napredoval. Leta 1917 se je kot poročnik carske vojske pridružil boljševikom. V ruski državljanski vojni se je izredno odlikoval ter je kazal velik smisel za politično realnost. Ko je po Lenjinovi smrti začelo blesteti Stalinovo ime, je z njim rasel tudi Timočenko: leta 1924 je postal komandant divizije ter sodelavec Vorošilova. Še prej

je Timočenko z odličnim uspehom končal sovjetsko generalštabno vojno akademijo, ki jo je bil ustanovil Vorošilov. Timočenko je tudi reorganiziral kijevski in smolenski armadni zbor.

Marca 1939 ga je izvolil vseruski komunistični kongres v centralni odbor boljševiške stranke; septembra istega leta je načeloval četam, ki so zasedle Poljsko in njene dele anektirale za Rusijo. Tu je tudi organiziral novo sovjetsko civilno upravo, dokler ga ni Stalin čez nekaj mesecev poklical v Leningrad. Zadnje čase finsko-ruske vojne je postal tudi vrhovni poveljnik sovjetskih čet na Finskem. Ker se Vorošilov na Finskem ni izkazal, so začeli v Kremlju govoriti: »Če bi bil Timočenko od začetka poveljeval na Finskem, bi bila finska avantura prej končana. Naša armada potrebuje organizatorja in človeka, ki se na vojskovanje razume.« In Timočenko je stopil v vlado.

V političnih ozirih je Timočenko izredno vzdržan; to mu je pripomoglo, da ni le ostal neprizadet pri vseh čistkah, ampak da je zasedel mesta tistih, ki so postali žrtve čiščenja. Stalin ima v njega globoko zaupanje.

»Ne spadam k tistim, ki menijo, da bi ljudje postali angeli, če bi se jim pustila potrebna svoboda; vem samo, da postanejo hudiči, če živijo v suženjstvu.«

Paul Natorp.

»Ne spadam k tistim, ki menijo, da bi ljudje postali angeli, če bi se jim pustila potrebna svoboda; vem samo, da postanejo hudiči, če živijo v suženjstvu.«

Paul Natorp.

O BLEKE
PRI LAMA, MARIBOR

PERILO
VELIKA IZBIRA PRI J. LAH MARIBOR

Kako si zamišlja Nemčija bodočo usodo malih narodov

Rosenbergov koncept

Te dni je govoril Hitler američkemu časnikarju o novi Evropi. Njegove besede se docela skladajo z izvajanjem ideologije nemškega nacionalnega socializma Rosenberga na nekem predavanju v Pragi; le-ta je rekel:

»Zakon narode je tak, da obstojajo veliki in mali narodi in da mali narod ne greši, če se postavi pod zaščito velikega. Iz tega izhaja, da je treba razlikovati pravice in dolžnosti velikih, vodilnih narodov in malih narodov, ki stoje pod njihovo zaščito.«

To načelo Nemčija tudi dosledno izvajala, kakor je to dokazala s svojimi

predlogi Norveški, Danski, Nizozemski in Belgiji, katerim je ponudila svojo zaščito.

Poleg te teze igra veliko vlogo vprašanje življenjskega prostora, ki opravičuje velike narode, da vključijo v svoj življenjski prostor države malih narodov.

Teorija o različnih pravicah in dolžnostih velikih in malih ni nova, ampak jo poznamo iz vsakdanjega življenja že dolgo, dolgo stoletij, na tej osnovi je torej zgradil nemški nacionalni socializem svojo teorijo o narodu in državi.

Japonska bi rada nekaj kolonij

predvsem holandske in mogoče francosko Indokino

Sovjetska Rusija in Japonska sta se sporazumeli glede razmejitev črte na reki Amur. Pogajanja so bila sedaj tako hitro zaključena, ker ima Rusija obrnjeno svojo pozornost na zapad. Japonska pa na holandsko kolonijalno posest in na francosko Indokino, od koder dobiva maršal Čangkajšek vojni material za boj proti Japoncem na Kitajskem.

Ker sta se obe stranki obrnili od bregov reke Amur, je sedaj tamkaj pač vseeno, kako teče meja, saj spor radi Amurja pozneje enkrat lahko zopet začne.

Madžarska se javlja

Madžarski parlament se je sestal in predsednik skupščine je izrazil to priliko, da je poslal čestitke nemški vladi k zmagi nemške armade v Franciji.

Potem je govoril ministrski predsednik Teleki, ki je rekel, da bo zmaga Nemčije pripomogla tudi do zmage madžarskih zahtev.

Delavski pravni svetovalec

Podpore vdove cestarja. (Celje).

Vprašanje: Sem vdova po cestarju z dvema otrokoma. Od cestnega odbora dobivam din 150 mesečne podpore. Na isti cestni odbor sem vložila prošnjo, da mi podporo zviša, toda sem dobila odgovor, da nimam za to zakonitih pravic in da podporo prejmem le kot miloščino. Ali se morem zoper to pritožiti, ali smem zahtevati redno pokojnino?

Odgovor: Vaše navedbe so nezadostne, da bi se dalo pravilno presoditi, ali vam po vašem možu kot cestarju pripada pokojnina. Če mislite, da ste upravičeni do pokojnine, se zoper rešitev cestnega odbora pritožite na banko upravo. Banko upravo tudi lahko prosite, da vam zviša sedanjo podporo. V tej prošnji navedite, da morate vzdrževati družino in da se radi smrti vašega moža nahajate v težkem gnotnem položaju.

Pokojnina rudarjeve vdove (Iz revirja)

Vprašanje: Na predlog tukajšnje Kraljeve Bratovske skladišnice je izdala Glavna Bratovska skladišnica odlok, s katerim mi ustavlja izplačevanje pokojnine, češ, da živim s podnajemnikom v konkubinatu. Mesto ustavišene pokojnine mi ponuja Glavna Bratovska skladišnica le odpravnino. Odlok Bratovske skladišnice sicer ne navaja, odkod imajo informacijo, da živim v konkubinatu, temveč navajajo v svojem odloku le toliko, da odločajo to »na podlagi prejetega poročila«. Se le to ovinkih se mi je posrečilo izvedeti, da je izdala neko tako »potrdilo« uprava župnega urada letošnjo pomlad in da je dotično potrdilo priloženo mojemu aktu pri Bratovski skladišnici. Bratovska skladišnica trdi vsled tega, da živim »z gotovostjo že več kot eno leto

v konkubinatu«. Ker pa to ni res, temveč imam v svoji hiši le podnajemnika, ko z boro pokojnino ne morem živeti, bi kot dolgoletna naročnica »Delavske Politike« rada vedela, kako se lahko ubranim proti temu?

Odgovor: Župni uradi so kot cerkvena oblastva pristojna za vodstvo rojstnih, krstnih, poročnih in mrtvaških knjig. Za izdajanje kakih potrdil o načinu zasebnega življenja državljanov, niti župljanov, župni uradi niso pooblašteni. Takšno potrdilo, četudi je pri aktu, še ni noben dokaz, na katerega bi mogla Bratovska skladišnica nasloniti tako dalekosežen sklep, da vam vzame pokojnino in s tem možnost življenja, za katero je Vaš mož dolga službena leta vplačeval. Potrdilo župnega urada ne predstavlja le zasebno izjavo onega, ki jo je podpisal. Vi pa lahko proti odloku vložite v roku 3 mesecev pri Sodišču rudarskega zavarovanja v Ljubljani tožbo, v kateri nudite nasprotne dokaze, da je obdolžitev neresnična. Podnajemnika pa vam Bratovska skladišnica po nobenem zakonu ne more zabraniti, ker je po vsem svetu znano, da si vdove v svoji ogromni večini pomagajo iz gospodarske težave s podnajemniki in se naravnost čudimo, da Vas radi tega na stara leta — ko ste že baje čez 50 let stara — kdo preganja.

Kdo dobi odgovor pri Vašem »Svetovalcu«?
(Trbovlje)

Pravnega svetovalca smo vpeliali za naše plačujoče naročnike. Namen svetovalca je torej: pomagati našim naročnikom in obenem širiti med delavstvom poznanje zakonodaje, zlasti pa delavske zaščite. Vsakdo, ki je plačal naročnino »Delavske Politike« za zadnji mesec, se lahko obrne na »Delavskega pravnega svetovalca« z vprašanjem.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najceneje pri naših inserentih!

Popravila vseh vrst koles, živalnih strojev kakor emajliranje in poniklanje vseh nadomestnih del za kolesa.

BOGOMIR GRUBER, palača dr. Sedaja, Valvazorjeva ul. 30, smer Frankopanova ulica.

59 62 66 72 78 84 90
Gotove dežve obleke (Dirndl obleke)
Magdalenska oblačilnica
A. Kumperščak, Maribor (Palača dr. Sedaj)
Valvazorjeva — Dvofakova ulica — (smer Frankopanova ul.)
Ženska krila; 49, 59, 72, 85. Ženske bluže: 29, 32, 37, 49, 65.

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevni cenah. Hitra izdelava.

Priporoča se
SPECERIJSKA TRGOVINA
Delavski dom I. L. I. L.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324